СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 210. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 1-го ЛИСТОПАДА 1986 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, NOVEMBER 1, 1986 No. 210. VOL. XCIII.

„Щоб в дітях своїх ми плекали силу"

А. РАЄН ЗНОВУ ПРОБРЕХАВСЯ

Вашінґтон. — Департамент справедливости, а зглядно один з його прокураторів, заявив, що директор інформаційного відділу в Білому Домі, Патрик Бюкенен „не був точний" коли обвинувачував Бюро спеціяльних інвестиґацій (ОСІ) при Департаменті справедливости, що воно користується совєтськими документами і обвинуваченнями КҐБ, які не є достовірними, при розгляді справ відібрання американського громадянства від осіб запідозрених у співпраці з нацистами. Як приклад П. Бюкенен наводив справу Івана Дем'янюка, якому не тільки відібрали громадянство, але видали Ізраїлеві, який судитиме обвинуваченого за злочини, буцімто вчинені ним під час Другої світової війни в концентраційному таборі Треблінка.

Вілліям С. Велд, один із асистентів генерального прокуратора для кримінальних справ заявив, що „критицизм Бюкенена цілком мене не охолодить і я поновно розглядатиму подібні справи в майбутньому.

Ця завважа високого речника Департаменту справедливости вказує, що між Бюкененом і згаданим Департаментом існують різниці в поглядах на справу І. Дем'янюка і подібні справи, що їх ОСІ розглядає, не так проти колябрантів нацизму, як проти українців і балтийців, що вказує на „довгу руку" КҐБ.

Зрештою ОСІ ніколи не заперечувало, що воно користується також совєтською документацією, відеострічками і підставленими КҐБ свідками. Воно, витрачаючи гроші американських податковців, висилає навіть своїх представників до Совєтського Союзу для довгих розмов з офіційними особами совєтської прокуратури і зустрічей з так знаними свідками, простими селянами, які, в багатьох випадках, навіть не знали про існування багатьох осіб, яким КҐБ і американське ОСІ закидає „воєнні злочини".

П. Бюкенен не закриває справ у папірці. Він говорить про це не шептаною пропаґандою, а своїми аналітичними статтями у престижевих газетах „Вашінґтон Пост" і „Вашінґтон Таймс".

Проти становища Бюкенена, а може навіть для того, щоб підірвати йому опінію в урядових колах, виступив також автор контроверсійної книжки „Тихі Сусіди" Аллен Раєн і написав у „Вашінґтон Пост" статтю під заголовком „Пет Бюкенен помиляється".

У статті він халиться, що це він започаткував справу І. Дем'янюка в 1981 році, що П. Бюкенен зле інтерпретує цілу процедуру слідства, вводить в блуд і компромітує Адміністрацію президента Р. Реґена і запевняє, що зізнання багатьох совєтських свідків були правдивими тощо. Взагалі він уважає, що виступи Бюкенена у справі І. Дем'янюка є ображуючими для Департаменту справедливости і цілого американського народу. Він і далі твердить, хоч суд ще не сказав свого остаточного слова, що І. Дем'янюк є „Іваном Грізним" з контрабору у Треблінці.

А. Раєн твердить, що виказка, яку ОСІ отримало від СССР є правдивою і що її мали нагоду оглядати експерти оборонців І. Дем'янюка. Як відомо, два незалежні еперти оглядали тільки копію виказки і визнали її фальшивкою у заявах, зложених під присягою.

Ратуша у Львові

Л. Тимошенко

ЛИСТОПАД

У хвилях листя й шумі золотистім
Поля і луги зготовили парад —
Назустріч лицарю в сідлі іскристім,
Йому ж на ім'я — Перший Листопад

Рік-річно він приходить з України
З луною днів одваги й перемог
І лучить береги її й чужини
Дарами віри й сили — в дні знемог.

Щоб серед блеску і принад довкілля
Не гасли у душі святі вогні —
Щоб завжди ми шукали задовілля
У службі вітчизні, у боротьбі!

Щоб в дітях своїх ми плекали силу
Відпорности в ворстанні в чужий край,
Щоб їм лиш рідна мова була мила,
А Україна — вимріяний край!

Щоб може завтра вже — як в млі осінній
Нас дні закличуть сальвою у ряд,
Ми проміняли з радістю скарби чужинні
На скарби ті, що дасть нам листопад!

В ОЛБАНІ ПРИВІТАЛИ ПІДРУЧНИК ПРО ГОЛОД

Промовляє асамблімен В. Ларкін.

Олбані, Н.Й. (Р. Барановський). — Заходом Комітету освіти про голод-ґеноцид в Україні відбулася тут в приміщеннях капітолю в середу, 15-го жовтня ц.р., у вечірніх годинах, зустріч громадянства з представниками стейтової леґіслятури і Департаменту освіти Ню Йорку з нагоди видання третього тому книжки із серії видань про людські права, у якій подано матеріяли про Великий голод в Україні.

Це перший раз, що леґіслятура будь-якогось стейту Америки розглядала українську справу, а тимбільше внесла корисну резолюцію для її здійснення. Такою рідкісною подією, що її сміло можна вважати історичною, є поява третього тому про Великий голод в Україні, що її видав стейтовий Департамент освіти і Університет Ню Йорку. Том цей майже в цілості складається з матеріялів про Великий голод, бо українська частина займає 142 сторінки з усіх 165. Двадцять дві сторінки присвячено ґеноцидові в Камбоджі. В книжці подано історичний огляд, статистичні табелі, статті і багато матеріялів, писаних очевидцями тієї трагедії, згадується про порушення релігійних, національних і людських прав, про преслідування Української Православної, Католицької і інших Церков та біографії визначних дисидентів, як Юрія Шухевича, Василя Стуса, М. Руденка і інших.

Подібно, як дві попередні книжки, третій том вийшов накладом 25,000 примірників і його розіслано до всіх середніх шкіл стейту Ню Йорк, як посібник до навчальної програми в школах стейту про народовбивство-ґеноцид.

(Закінчення на стор. 4)

Знову контроверсії навколо справи К. Вальдгайма

Відень, Австрія. — Офіційний речник бюра президента Австрії Курта Вальдгайма Ґерольд Хрістіян, в телефонічному інтерв'ю з Відня заявив 29-го жовтня ц.р., що Вальдгайм був пов'язаний з військовою частиною, яка займалася відплатними акціями проти цивільного населення в Юґославії в 1942 році, але він сам не партиципував, тобто на брав участи в чисельних масакрах в місцевості Козара. Раніше К. Вальдгайм взагалі заперечував участь у тій частині і заявляв, що не знав про злодіяння нею спричинені для цивільного населення, яке підтримувало комнуїстичних партизанів Тіта.

„Він був включений до цієї частини, — заявив Г. Хрістіян, — але не брав особисто участи у репресіях". К. Вальдгайм, на його думку, виконував різні підрядні функції тому, що мав контужену ногу і тому не був здібний до виконування повної функції.

Заява К. Вальдгайма, а зглядно його особистого секретаря, викликала нові контроверсії хочби тому, що теперішні заяви, у порівнянні з попередніми, викликають підозріння, що котрась з цих заяв мусить бути неправдивою. Раніші версії пояснення Вальдгайма говорять, що в місцевості Козара він ніколи не був, все це тільки записано на папері, бо в тому часі він служив у так званій італійській інфатерійній частині, яка стаціонувала приблизно 100 миль від місцевости Козара.

Г. Хрістіян пояснив чому треба було теперішньої заязви і свого роду спростовання. К. Вальдгайм, знаючи, що Світовий жидівський конгрес не припиняє слідства і обвинувачень проти нього наказав своїм помічникам переглянути всі архіви і виявити усю правду про його участь у згаданій частині, якій закидають різні злочини на території Юго славії. У висліді розшуків „ми знайшли цей документ, який представляємо сьогодні австрійському народові", — заявив Хрістіян.

Як відомо з історії і юґославських статтей у повоєнній пресі і журналах, частина у якій служив К. Вальдгайм, окружила місцевість Козара, яка була насичена комуністичними партизанами, і фактично винищила усе цивільне населення, включно з партизанами, які ставили деякий спротив, включно зі стариками, жінками, і дітьми. Член ради Світового жидівського конгресу Елі М. Розенбавм заявив у Ню Йорку, що контроверсії К. Вальдгайма не почалися від сьогодні, вони тривають від січня цього року. „Ця людина, — сказав Розенбавм, — правдоподібно немає жадної совісти і встиду. Я цікавий, яку ще іншу історію він видумає в недалекому майбутньому".

В міжчасі уряд Австрії відкликав свого амбасадора з Ізраїля з метою перевірити відносини поміж тими двома країнами.

Франція і Західня Німеччина хочуть затримати ракети

Франкфурт, Західня Німеччина. — Виступаючи на спільній пресовій конференції після закінчення дводенних переговорів, канцлер Західньої Німеччини Гельмут Коль і президент Франції Франсуа Міттеран підкреслили, що демонтаж американських ракет серднього засягу в Европі без одночасного значного зменшення звичайних озброєнь країнами Варшавського Пакту порушить рівновагу сил на континенті і створить загрозу для країн НАТО.

„Інтереси безпеки З'єднаних Стейтів навіддільні від інтересів їх західньоевропейських союзників, — сказав Г. Коль. — Тому будь-яка угода між ЗСА і СССР повинна передбачати такі обставини, при яких початок воєнних дій на континенті був би неможливий".

Президент Ф. Міттеран повністю підтримав Коля. „Я ні в якому випадку не виступаю проти 'нульового варіянту', — сказав він, — але все залежить від контексту майбутньої угоди. Договір про зменшення і знищення стратеґічних ракет і ракет середнього засягу може бути підписаний лише разом з угодою про зменшення звичайних зброєнь".

Уряд Західньої Німеччини, як і консервативний уряд Великобританії, був активним прихильником розміщення в Европі американський ракет „Першінг" і крилатих ракет у відповідь на розміщення совєтських ракет СС-20, націлених на Західню Европу. Розміщення американських ракет в Европі підтримала і Франція. Франція вважає свої збройні сили складовою частиною спільної оборони західньої спільноти і ніколи не приховувала, проти кого спрямований її власний нуклеарний арсенал. Між Бонном і Парижом було укладено ряд угод, які передбачають участь французьких сил стримування в обороні так званого „центрального фронту". Аналогічне становище займає і уряд Великобританії, який має намір модернізувати свої нуклеарні сили.

14-ИЙ БАЛЬ УКРАЇНСЬКОЇ ПРЕСИ ПРОЙШОВ В ВЕЛИКИМ УСПІХОМ

Минулорічна краля Галина Кохно коронує Лярису Драган, як кралю української преси на 1987 рік. Справа — княжні Таня Осадчук і Ася Баб'юк.

(Фота ред. О. Кузьмович)

Іст Гановер, Н. Дж. (О.К.). — В суботу, 25-го жовтня ц.р., відбувся тут у приміщеннях Рамада Готелю, який є під зарядом Ореста Федаша, 14-ий з черги Баль української преси, який тим разом технічно підготовив повний енергії та запалу комітет під проводом Наді Матківської і Ярки Снилик, з Фундації ім. Мазепи, з допомогою цілого ряду співробітників.

Вже в пополудневих годинах зібралися в готелі

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

ПРАЦІВНИКИ АМЕРИКАНСЬКОЇ автомобільної компанії Дженерал Моторс в Південно-Африканській Республіці намагаються забезпечити за собою більший голос у праці, коли компанія в ПАР перейде на власність тамошнього уряду чи приватного підприємця. Також чорні робітники почали організуватись в юнії, які заступатимуть в майбутньому їхні інтереси.

ІСНУЮТЬ ПОЗНАКИ, ЩО Франція, яка завжди виломлюється з одностайного бльоку европейських держав, що підтримують становище Великобританії у спорі з Сирією, започаткувала розмови із сирійськими урядовими речниками з метою тіснішої співпраці між Францією і Сирією. Офіційні особи французького уряду пояснюють таке потягнення тим, що Франція, мовляв, хоче зменшити в себе терористичну діяльність арабів, на яких, без сумніву, має вплив Сирія. Значить, — кажуть політичні спостерігачі, — якщо Сирія має вплив на терористів, вона є співучасником міжнародної терористичної діяльности. Прем'єр-міністер уряду Великобританії Марґарет Тачер і міністер закордонних справ Джефрі Гов висловили своє незадоволення таким поступованням Франції.

КОРОЛЬ САВДІЙСЬКОЇ АРАБІЇ звільнив з посту міністра оливної продукції популярного і рівночасно контроверсійного шейка Ахмеда Закі Ямані, який в 1960-их роках був одним з півосновників організації ОПЕК, біля якої об'єднувалися продуценти і експортери оливної ропи. Бюро короля Фагда не дало жадного пояснення у справі змін на міністерських постах. Місце Ямані зайняв міністер плянування 50-річний Гішам Назер. Повідомлення про зміни в Савдійській Арабії були прийняті у світі з великим зацікавленням і рівночасно настороженістю з огляду на те, що Савдійська Арабія, третя країна щодо видобування нафти, може, не порозуміваючись з іншими членськими країнами ОПЕК, підвищити свою продукцію і причинитись до дестабілізації цін на оливу і оливні продукти.

В АМЕРИЦІ

НА ОСТРОВІ ЛИБЕРТІ відбулася у вівторок, 28-го жовтня, церемонія, присвячена офіційному століттю Статуї Свободи. Вона виглядала набагато скромніше, ніж урочистості 4-го липня, які зібрали тисячі учасників. З офіційними промовами виступили представники урядів З'єднаних Стейтів Америки і Франції. „Сьогоднішнє святкування відбувається спокійно, — сказав секретар Департаменту внутрішніх справ ЗСА Доналд Годелл. — Спокійно і впевнено Лейді Ліберті підтверджує, що ця земля є землею свободи". Він підкреслив, що лише військова могутність може гарантувати З'єднаним Стейтам свободу і на майбутнє.

СПІЛЬНІ МАНЕВРИ ВІЙСЬК З'єднаних Стейтів і Японії почалися на острові Гоккайдо. В них беруть участь наземні і десантні частини. В перший день маневрів вони відбивали контратаки „ворога", який висадився на острові. Нинішні маневри є одними з найбільших за час співробітництва двох країн.

ВИСТУПАЮЧИ У ВАШІНҐТОНІ на пресовій конференції, речник антимарксистського повстанського руху Ренамо звернувся до наступника мозамбікського президента Машеля із закликом почати переговори і покласти кінець громадянській війні, яка триває в країні вже 10 років. Ренамо запропонувало урядові і правлячій партії Фрелімо припинення боїв, загальну амнестію, проведення вільних демократичних виборів і виведення всіх чужинецьких військ з території Мазамбіку. Професор Гарвардського університету Луїз Серапійо прочитав на пресовій конференції листа лідера Ренамо Афонсо Дляками, в якому говориться: „Ми пропонуємо Фрелімо останній шанс уникнути повної військової поразки. Якщо наша пропозиція і цього разу буде відкинена, Ренамо не буде мати іншого виходу, як почати останній рішучий наступ і захопити владу силою зброї". А. Длякама звернувся також до Адміністрації Роналда Реґена з закликом припинити всяку допомогу марксистському режимові Мозамбіку і визнати Ренамо як демократичний уряд цієї країни.

В МІННЕАПОЛІСІ, МІНН., активізували свою діяльність місцеві анархісти. Недавно група анархістів спалила тут прапори З'єднаних Стейтів, Совєтського Союзу і компанії МекДоналд, висловлюючи цим самим протест проти існування на світі держав і корпорацій.

АМЕРИКАНСЬКА ВЧИТЕЛЬКА російської мови з міста Спокен, Вашінґтон, Сузан Ґрем була затримана міліцією біля московського готелю „Космос". Разом з нею був затриманий і її чоловік москвич Матвєй Фінкель. С. Ґрем і М. Фінкель збирали підписи під своєю просьбою, адресованою генеральному секретареві ЦК КПСС Михаїлові Ґорбачову, щоб Фінкеля хоча б тимчасово випустили до ЗСА і він міг бути присутнім при народженні своєї дитини, яка повинна появитися на світ в кінці грудня. Ґрем і Фінкель поженилися в Москві у 1979 році і з того часу Фінкелеві відмовляють видати визну візу.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Листопадовий Зрив

Коли 1-го листопада 1918 року українські мешканці Львова вийшли на вулиці й побачили синьо-жовтий прапор на ратуші — вони безмірно зчудувалися і зраділи. Це була для них велика несподіванка, бо увесь Листопадовий переворот був переведений на швидку руку, несподіваною постановою гуртка молоді, між якою видатною постаттю був Дмитро Паліїв. Ті молоді люди не захотіли чекати вказівок із Відня, де Українська Парляментарна Репрезентація трималася — за висловом д-ра Лонгіна Цегельського — „австрійської клямки". Д-р Кость Левицький, до речі — одна з найвидатніших і найцікавіших українських постатей нашого сторіччя, — залишив книжку „Великий зрив". Дехто поручає користуватись радше терміном „переворот", як „зрив", — але передісторія й історія того 1-го Листопада таки признає правду Костеві Левицькому, першому голові уряду Західньої Української Республіки, що він характеризує той історичний акт державного самовизначення галичан, як „зрив".

За стрілецькою піснею — „встоятись не було всилі". Ми програли війну проти Польщі, бо 1) не мали свідомого власного пролетаріяту у Львові, що його мали поляки, які опісля прославляли „львівських дітей" — своїх підлітків, які негайно спротивились українському пануванню і повели вуличну партизанку проти українців. І 2) — ми не могли перебороти добре зорганізованої і озброєної армії Галлера, що її створено у Франції і вислано на новий підбій, наслідуючи похід Казимира з 1340 року — на загарбання „червенських земель", хоча Львів уже далі на схід.

Перший Листопад має пребагато різних аспектів. Наприклад: його не було б, якби не було 22-го Січня у Києві з проголошенням 4-го Універсалу. Коли вже Галицька Руська Рада з 1948 року проголосила єдність „з великим 15-мільйоновим руським народом", то тим паче у 1918 році галицькі українці почувалися уже не провінційними галичанами, а членами великої 40-мільйонової нації. Ми програли війну проти Польщі, бо були до неї неприготованими, наспіх творили Українську Галицьку Армію; єдина наша військова формація знаходилася тоді поза Львовом і поза Галичиною, і ми не мали за собою підтримки від ніякої іншої чужої держави, що мали поляки. Бо для отримання і збереження рідної держави треба 1) сили власного народу, і 2) міжнародної коньюнктури. Вітка українського народу в Галичині мала більшу і глибшу національно-державницьку свідомість, як наддніпрянські українці, бо тут, у Галичині, все ж українці перейшли вже політичну школу в галицькому соймі і віденському парляменті і тут були школи, була преса, було все те, що казало називати Галичину „Українським П'ємонтом". А на Наддніпрянщині з вибухом революції у Петрограді у березні 1917 року не було ні одної рідної школи, ні одної газети і панував русифікаторський режим, що нав'язував до Валуївського розпорядку „що ніякої малоросійської мови не було, нема і бути не може".

Перші українські поселенці в Америці, майже виключно галичани, звеличали спершу тільки Першолистопадовий зрив і аж з напливом дальшої іміґрації почали на перше місце ставити відзначування 4-го Універсалу, як завершення української політичної думки і основу новітнього думання всіх свідомих українців без різниці реґіонального походження, віровизнання і партійної приналежности.

Але Листопадовий зрив в Галичині не є тільки обласним галицьким святом — це подія всеукраїнська, подія соборницька і всі українці повинні радіти, що галицькі українці пішли за прикладом своїх наддніпрянських братів, які впродовж кількох коротких місяців перейшли еволюцію від автономізму почерез федералізм до самостійництва.

Наші західні сусіди твердили, що „Без Львова і Вільна — немає Польщі". Проте хід історичних подій склався так, що Польща втратила Львів і Вільно, а існує. І може існувати тільки у тісній згоді і співпраці з державною Україною. І українці вели у 1918/19 роках оборонну війну проти аґресивної Польщі, але повинні зрозуміти, що це було минуле, а сьогодні і завтра диктує нам іти спільним фронтом з поляками проти спільного ворога. Дехто з земляків лякається, що розвал совєтської імперії спонукає Польщу піти знову на здобування Львова. Даремний острах. В Галичині є тепер 5 відсотків поляків. Було б самогубством польської держави включати до себе країну із 95-відсотками ворожого населення. Польща дістала західні землі від Німеччини, як рекомпенсату за втрачені східні землі. Для Польщі куди важливіше зберегти за собою Познань, Вроцлав і Ґданськ, ані ж Львів, який може бути тільки або український або російський. У польському суспільстві вже почався процес зрозуміння тієї правди. Дай Боже щоб він поширився на все польське суспільство. І щоб українці пригадали собі мудрі слова Генія, який писав „Правда ваша, Польща впала і нас задавила". Роковини 1-го Листопада повинні спонукати до таких міркувань.

М. Платковський

ТРИДЦЯТА РІЧНИЦЯ ПОВСТАННЯ НА МАДЯРЩИНІ

Якби 30 років тому угорська революція закінчилася успішно, себто не були її здушили совєтські танки, то може сьогодні світ виглядав би інакше, а загроза війни з ужиттям нуклеарної зброї не існувала б. Бо в той час, у 1956 році, інші країни, сателіти СССР, могли б легко піти за прикладом Мадярщини. Польща, Чехо-Словаччина, Румунія слідкували тоді за подіями в Угорщині і їх населення хвилювалося. Те саме можна твердити і про Східню комуністичну Німеччину. Ходили також чутки, що тодішній генеральний секретар Української комуністичної партії Шелест дораджував Москві якнашвидше погасити мадярську революцію, бо вона становить собою „поганий приклад" для населення України. Треба також не забувати, що 30 років тому СССР не мав ще розвинутої і нагромадженої атомової зброї, а тому не міг би в тому часі ризикувати викликанням війни. Може це була остання нагода для Заходу приборкати аґресивність імперіялістичної Москви.

В кінці 60-их чи на початку 70-их років автор цих рядків мав нагоду познайомитися з одним американським журналістом. Наша розмова заторкнула тоді справу угорського повстання в 1956 році. І тоді я сказав своєму співбесідникові мою думку про останню нагоду, яку мав і не використав Захід, зокрема Америка.

Недавно президент Реген згадав про мадярських борців за свободу такими словами: „Сьогодні ми відзначаємо блискучий приклад ідеалізму, патріотизму і виїнняткового героїзму, які залишаються безсмертним заповітом борців за свободу, учасників революції на Мадярщині". Однак ця революція втопилася в морі крови, бо мадярські революціонери, які благали прислати їм зброю, отримували із країн Заходу лише... цукерки.

Вертаючися до моєї розмови з американським журналістом, пригадую, що він запитався мене, що, на мою думку, мала б тоді вчинити Америка. Тоді між нами відбувся такий діялог:

Я: „Америка мала б поставити Москві ультиматум, щоб вона не посилала танків проти мадярських революціонерів".

Американський журналіст: „А якби Москва все таки танки послала?"

Я: „Тоді треба б було скинути на Будапешт одну дивізію американських парашутистів і совєтські танки повернулися б назад до СССР".

Американський журналіст: „А якби танки назад не повернулися?"

Я: „Тоді треба було в висилати до Угорщини ще кілька дивізій і спробувати помірятися силами з совєтами".

Американський журналіст: „А якби наші дивізії зазнали поразки?"

Я: „У нас є така приказка — хто боїться вовків, хай не ходить до лісу".

Після цього ми обоє засміялися і перейшли до іншої теми, якщо не помилюся, говорилося далі про т. зв. „відлигу" за Хрущова. Але, припускаю, що мій співрозмовець подумав про мене таке: добре, що не ти був в 1956 році американським президентом; та й дивізії ти хотів посилати до Будапешту не українські, а американські, то це тобі легко було б зробити..." Президентом Америки був в тому часі колишній славний американський генерал Айзенгавер. Може, якби тоді був американським президентом Роналд Реген, то він поступив би інакше. Правда і за президента Регена Америка заявила, що не могла б збройно допомогти Польщі, якби в ній вибухла революція і Москва почала б душити цю революцію, але тепер була вже зовсім інша ситуація, як у 1956 році. Тепер СССР уже є великою атомовою потугою...

Роздумуючи над подіями в 1956 році, можна припустити, що Сталін на конференціях у Ялті і Потсдамі одержав далеко більші концесії, ніж про це знає звичайний громадянин на Заході. Можливо, що територію т. зв. сателітів віддано не тільки у сферу впливів СССР, але й ще зобов'язалося, що Захід ні при яких обставинах не буде втручатися до справ цих сателітів, навіть тоді, якби Москва діяла там мілітарно. Треба пам'ятати, що в Чехо-Словаччині, в Румунії, Мадярщині не відразу після війни встановлено комуністичний режим. Це сталося пізніше шляхом своєрідних переворотів у кожній з цих країн. Але Захід ані разу інтервеніював.

Так чи інакше, але я і тепер переконаний, що в 1956 році Захід утратив останню нагоду, щоб порівнюючи легко поставити на належне місце Москву.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про мадярського Половчака

Коли саме минулого тижня вільний світ пригадав собі 30-річчя протисовєтської революції на Мадярщині — і в пресі та інших засобах масової інформації появилося ряд статтей та споминів — нам також пригадалася недавня зустріч із людиною, доля якої тісно пов'язана із цими осінніми днями з-перед тридцяти років і подібна до переживань українського хлопця, що став славний у ЗСА із-за того, що виявив бажання залишитися у вільному світі, без згоди своїх батьків.

Про цього 14-літнього мадярського хлопчину ми довідалися ще у 1956 році, коли австрійські приятелі, із близького до мадярського кордону Бурґенлянду писали нам сповнені зворушення листи про численних мадярських втікачів, які потайки переходили кордон до Австрії, щоб там заховатись перед совєтськими наїзниками їхньої батьківщини, які покликані комуністичним урядом на допомогу безпощадно вбивали та нищили населення. Наша приятелька з повною посвятою працювала у таборі втікачів у родинному містечку і там саме зустріла малого самітного хлопчину Ґюлю, що і як і інші мадярські патріоти шукав волі. Ми знали із переписки, що наші приятелі взяли його за свого, але ніколи не були свідомі, які перепони та урядові процеси були з тим зв'язані.

Щойно недавно перебуваючи там на вакаціях, ми мали нагоду пізнати вже тепер дорослого Ґюлю, що сьогодні живе зі своєю родиною та прибраною матір'ю як австрійський горожанин у гостинному Бурґенлянді.

Від нього самого і від нашої приятельки, його „другої матері", ми почули повну розповідь переживань з-перед тридцяти років і їхньої спільної боротьби за залишення неповнолітнього хлопця у вільній Австрії. І він, як і наш Володимир Половчак, категорично вирішив, що не хоче вертатися до комуністичної батьківщини і до батьків, які були переконаними прихильниками комуністичного режиму. Але перед австрійськими властями, як недавно перед американськими, стало руба питання чи може неповнолітня дитина сама вирішувати за свою дальшу долю. На щастя, батьки Ґюлі, селяни, в яких було шестеро дітей, вкінці, після довгих переписок, інтервенції адвокатів погодились, щоб наші приятелі адоптували Ґюлю.

Сьогодні, він добре вишколений фахівець у ділянці компюторів, батько синів — близнюків, ніяк не мусить журитися про їхнє виховання чи прожиття, як колись його батьки. Але під час наших розмов він дрижачим голосом розповідає про ті давно вже призабуті переживання, пригадує совєтські танки, що безпощадно звертали дула проти безборонного населення і пригадує зарослі травою місця біля свого села, де закопано без хрестів та могил жертви повстання — мадярську молодь, що надіялася вибороти собі незалежність від совєтського „старшого брата".

Він, — австрійський горожанин, тепер як турист може відвідати свою батьківщину, але як він розповідає, робить це рідко і без великого переконання, бо — як каже — час і роки не затерли картин, які потрясли малим хлопчиною, так сильно, що він втік із своєї поневоленої батьківщини. Він пригадує також із огірченням, як повстанці даремно надіялися на допомогу американців і як з надією на неї ішли у дуже нерівну боротьбу зі совєтськими військами.

Хоча ми українці, на протязі всієї нашої історії ніяк не мали причини до великої призні із мадярами, то мимоволі, тепер у 30-річчя їхнього повстання проти спільного ворога, насуваються порівняння як оцей та інші випадки подібної долі, та подібної байдужности західнього світу до всіх нас поневолених комуністичним режимом.

О — КА

Андрій Бук

ЕКОНОМІЧНИЙ ОГЛЯД

II.

У сталевій індустрії дальший застій через страйк робітників. Продукція паде далі. Запотребування на сталь зменшилося: у ЗСА 4 відс., у Европі 2.4 відс., в Японії 2 відс. Ю.С. Стіл купила за 8 більйонів дол. іншу сталеву компанію. Сьогодні Японія купує 600 тонн сталі. Інші компанії, що не мають фінансового успіху об'єднуються з іншими. Не зважаючи на це 70 відсотків з них далі у фінансових клопотах і виказують малий зиск, або недобір. В Ай-Бі-Ем за останній квартал, дохід зменшився до 27 відсотків, шери на біржі падуть, мимо того, що вона випустила на ринок малий модель компютора так зв. міні компютор. Ай-Ті-Ті в Ню Йорку звільнив 50 відсотків робітників, Дженерал Моторс втратив 340 мільйонів дол. Єдиний Ейвон за останній квартал виказав 40 відсотків зиску (раніше недобір), а Дженерал Електрік 5 відс. зиску.

У летунському секторі Даллас летунська лінія злучилася, або купила чотири інші летунські лінії: Істерн, Пен. Фронтір, і Піппл летунські лінії і після Аерофльоту разом п'ять ліній стали однією найбільшою летунською лінією. Дельта купила за 680 більйонів дол. Вестерн лінію і стала третьою в світі. Головна причина: фінансові проблеми, дефіцити, банкрутство. Даллас виказав сорок відсотків зиску за шість місяців цього року. Комерційний департамент затвердив сорок дол. підвишки на квитках за переїзд.

У домобудівництві застій продовжується. Департамент торгівлі подає, що будова однородинних домів і житлових будинків у вересні обнизилася на 7 відс. (четвертий раз за останніх п'ять місяців). Купно нових домів впало до 13 відс. через високі ціни, не зважаючи на це, що в першому кварталі знижено мортґеджові відсотки до найнижчого рівня в останній декаді. Ціни на нові доми за останніх шість місяців зросли на 20 відс., а останнього місяця 15 відсоткове ембарґо на імпорт дерева — дощок з Канади ще більше піднесе ціни на доми і сповільнить будівлю домів.

Біржа далі хитається: догори і вдолину. Після сильного спаду 122 пунктів — 7.4 відс. 12-го і 13-го вересня (нічим не оправданого) і 240 мільйонів шерів торгу одного дня (найбільшого в історії американської біржі) відтак зросла до 120 пунктів, сьогодні коливається. Вправді тоді і світові біржі впали: в Токіо 2.5 відс., Лондоні 2 відс., Парижі, Канаді, і Швайцарії. Єдина Південна Африка звишкувала через золото і плятину. Біржеві експерти й аналітики твердять, що це було нормальне вирівняння, бо біржа пішла зависоко. П'ять держав: ЗСА, Великобританія, Японія, Франція і Канада 24-го вересня у Лондоні договорилися, щоб заперестати всякі маніпуляції, нечесні і шкідливі торги на біржах. 20-го жовтня Уряд випустив на ринок, перший раз за останніх 50 років золоті монети „Амерікен Ігел" зі знаменем орла і Статуї Свободи в ціні 10. 20 і 50 дол. за монету. Монети мають великий попит в нутрі країни і закордоном з уваги на пам'яткову, ощадностеву і інвестиційну вартість. З першим січня 1987 року ввійде в життя новий за останніх сорок років податковий закон, який ухвалили обі палати Конґресу, а останнього місяця підписав президент Р. Реґен. Після нового закону поодинокі обивателі будуть платити нижчі податки, а корпорації і бизнеси — вищі. Шість мільйонів буде звільнених від податку, менше заможні платитимуть 15 відс. середньо заможні — 28 відс., а корпорації до 48 відсотків. Населення заплатить 28 більйонів податку, а корпорації і бизнеси 21 більйонів долярів більше, як платили. Передбачають, що новий закон зменшить державний дефіцит і поправить економію країни. Критики кажуть, що нова податкова система не добре вплине на поправу економії, бо багато бизнесменів не буде в стані платити піднесених податків, зліквідує підприємства, що збільшить безробіття. Самі деякі уставодавці передбачають, що за рік-два зайде можливість ревізії-зміни податкової системи.

Останнього місяця збільшено торговельні, економічні, сільськогосподарчі, культурні, технологічні і модернізації зброї зв'язки з Китайською Народною Республікою. Японія і Західня Німеччина виказують тенденцію знизити відсоткову стопу, чого домагаються ЗСА. Японія за вересень виказала 9 більйонів дол. торговельного зиску, з чого 5 більйонів дол. на ЗСА, а за дев'ять місяців цього року 81 більйонів дол. зиску. Японські фінансисти-банки тримають половину свого капіталу в чужих банках у ЗСА, а японські горожани 46 більйонів дол. в американських державних і корпораційних бондах. Торговельні зносини зі Совєтським Союзом далі спадають — в 1985 році 2.9 більйонів дол., в цьому році 1.5 більйона доляра. Не помогло дев'ять п'ятиліток сільськогосподарського розвою, СССР далі ще купує мільйони тонн зерна зі Заходу, не допоможе і остання економічна п'ятилітка, бо СССР в технологічному секторі далеко позаду індустрійних країн Заходу.

Більшість економістів, як подає „Ю.С. Нюз енд Ворлд Ріпорт" твердить, що економія до кінця року поправиться — зросте до 3-ох відсотків. Центральні банки на другий місяць знижать відсоткову стопу, як Дирекція федеральних резерв знизить так зв. дискантову стопу. Відраджують — як рисковне — не інвестувати грошей у золоті, сріблі і плятині, через хвилеве піднесення цін спекулянтами і ситуацію у Південній Африці. Інші економісти твердять, що економічний стан погіршиться і на другий рік існує можливість господарчого застою.

РИВАЛІЗУЮЧІ МІЖ СОБОЮ політичні і парамілітарні групи в Ливані і частини Палестинської Визвольної Організації знову перенесли центр боїв з провінції до Бейруту. Мусулмани-шііти, мабуть за благословенням Сирії, розпочали атакувати бази, табори і позиції палестинців в околиці Бейруту. В середу і четвер, 29-го і 30-го жовтня ц.р., бої в Бейруті і в околицях міста травали два дні майже безперервно. Число забитих коливається між 80 і 100 осіб, бо точного числа жертв у такій ситуації ніколи не можна устійнити.

ЦИВІЛЬНІ ПОСЕЛЕННЯ в Афганістані знову терплять від інтенсивних бомблень совєтськими воєнними літаками позицій антикомуністичних повстанців-мугадежінів. Пресові агентства і кореспонденти інформують з Пакістану і Ню Делі, що совєти стосують тактику „килимового" бомблення, не зважаючи на те чи в околиці є партизани чи ні. Гинуть натомість цивільні люди, а при тому окупант знищує усі посіви, огородину, овочі, житла, скотину тощо. Одним словом ведеться війна джинкізханського типу: все, що живе, мусить згинути.

А. Власенко—Бойцун

ЛІТЕРАТУРНА НАГОРОДА НОБЕЛЯ 1986

Альфред Бернард Нобель (1833-1896) був не лише спосібним винахідником динаміту, успішним індустріялістом і філантропом, але також любителем науки і знання, тому весь свій великий маєток призначив на нагороди в різних ділянках для спосібних і працьовитих людей майбутнього, які своїм вкладом причиняться до розвитку будь-якої ділянки стислих чи гуманістичних наук. До основного капіталу Нобеля додано в 1968 оцю т. з. Меморіяльну нагороду, фундацію Шведського національного банку, яку дістав ц. р. Джеймс М. Бучамен, професор університету ім. Джорджа Масона з ділянки політичної економіки.

Цьогорічну літературну нагороду здобув перший африканець, син Нігерії Воле Шоїнка, народжений 13-го липня 1934 року в Абенкута близько Ібадону в західній Нігерії. В Ібадоні закінчив він коледж, а діставши нагороду Роккефелера студіював літературу в Лідс університеті в Англії, де здобув докторат у 1973 році. Від 1975 року викладає порівняльну літературу в Айф університеті. В 1950-их роках він працював на протязі шістьох літ в Лондоні в Королівському театрі, тоді почав писати драми. У 1960 роках під час громадянської війни перебував у Нігерії, тоді писав ґострі критичні статті з метою припинення братовбивчої війни. Він був гострим критиком Іді Аміна. У 1967 році його заарештовано й ув'язнено. Він перебував у тюрмі 22 місяці зазнавши різних тортур і принижень. З того часу він став поетом, критиком несправедливости, жорстокости й оборонцем прав людини. Для нього свобода людини, правда та гідність стали релігією. В есеї „Африканський міт" В. Шоїнка так написав: „У мені вибухає якась люта повстанська сила проти загарбництва, проти нахилу поневолення людини людиною". Також Луїс Гайтс, американський професор, який очолює Афро-американську академію твердить, що Шоїнка був завжди речником волі для людини, але він ніколи не вживав літератури як пропаґанди, а висловлював свої почування, тому він дістав літературну нагороду за його мистецьке слово і засоби, а не тому, що він критикує режим, чи тому, що він мурин.

Проф. Л. Гайтс вже від 1980 року старався і був спонзором для Воле Шоїнки на кандидата літературної нагороди Нобеля, але щойно тепер, шість літ пізніше, довгі старання увінчалися успіхом.

Біографія Воле Шоїнки досить численна: 12 драматичних творів, 20 критичних есеїв, дві повісті й одна збірка поезії. Працюючи в театрі, він писав драми, з яких найкращими вважають „Танець лісу" і „Смерть королівського коня", що змальовує трагедію старинного африканського культу — приношення жертви. Есеї його видані разом під назвою: Myth, Literature and African World „Міти, література й африканський світ", що можна знайти в кожній американській бібліотеці.

Коли запитали В. Шоїнку, чому він пише англійською мовою, ніґерський лавреат відповів: „Це є тубільча мова. Це мова законів і судів. Це також мова придорожніх знаків і місцевих назв". Оцю іронічну відповідь міг би також дати тепер будь-який український поет, який пише по-російському. Одначе, англійська мова відкрила йому дорогу до слави, а його батьківщина може гордитися лавреатом літературної нагороди Нобеля.

Нижче, для ілюстрації подаємо коротеньку поезію із збірки „Човник в печері" („Shuttle in the Crypt"). „Я миропомазую моє тіло"в оригінали та вільному українському перекладі:

I ANOINT MY FLESH

I anoint my flesh
Thought is hallowed in the lean -
Oil of solitude
I call you forth, all, upon
Terraces of light. Let the dark
Withdraw
anoint my voice
And let it sound hereafter
Or dissolve upon its lonely passage
in your void. Voices new -
Shall rouse the echoes when
Evil shall again rise
I anoint my heart
Within its flame i lay
Spent ashes of your hate —
Let evil die.

Я МИРОПОМАЗУЮ МОЄ ТІЛО

Я миропомазую моє тіло
і мирним сяйвом жевріє самота.

Я кличу вас усіх на світле діло;
Нехай зникає злоба-темнота.

Я миропомазую мій голос;
Нехай шепоче в ваших домівках.

Нехай породить новий колос;
Лунає ехом по горах і містах.

Я миропомазую моє серце
серед полум'я, що спалює людство.
Спаліть ненависть у вашім серці,
Нехай загине злоба й зло.

Як бачимо поезії Воле Шоїнки порушують ці самі теми, що й наша невольнича поезія, передовсім поезія Василя Стуса. Це ж він написав:

...Що жив, любив і не набирався скверни,
зненависти, прокльону, каяття.
Народе мій! До тебе я поверну
І в смерті обернуся до життя...

Так, оцей кришталево-чистий поет і його слово може повернутися не лише до нас — українців, але й до всього світу, коли ми зуміємо визбирати його твори і перекласти на чужі мови. Тепер у нас стільки молодих поетів, які

(Закінчення на стор. 4)

Виставка „Старих майстрів" в Едмонтоні

На виставці „Старих майстрів" в Едмонтоні. Стоять (зліва): Оля Саварин, Софія Скрипник, адв. Петро Саварин.

Цьогорічний осінній сезон у житті українського Едмонтону позначився рідкісною виставкою образотворчого мистецтва. Рідкісною була ця виставка з кількох причин. Поперше, була це збірна виставка творів аж дев'яти визначних українських мистців, із яких кожен уже перейшов у безсмертя. Подруге, ця виставка являла свого роду ювілей у культурному житті канадських українців: була це сорок п'ята з черги виставка влаштована заслуженою меценаткою й промоторкою українського мистецтва у західній Канаді, Софією Скрипник. Вона вже понад 20 років зі щирим ентузіязмом присвячує свій час і труд на те, щоб твори українських мистців, розкинених по цілому світі, популяризувались серед української та неукраїнської публіки. Вона не тільки займається технічним проведенням виставок поборюючи різні пов'язані з цим труднощі, але також повсякчасно входить у дружні зв'язки із мистцями, без уваги на те, де вони живуть.

Крім виставок, що їх влаштовує С. Скрипник по різних містах Канади, працює вона також добровільним провідником у мистецьких ґалеріях Едмонтону й є офіційно визнаним консультантом у справах мистецтва. Всі ці функції виконує вона поруч головної професійної праці дуже успішної вчительки музики. Тож п-і Соні належиться щире признання від усієї української спільноти в діяспорі за небуденний вклад праці для української культури.

Свою ювілейну виставку С. Скрипник назвала „Виставкою старих майстрів", щоб таким жестом по відношенні первісних „Старих майстрів", славетних европейських малярів XYI і XYII сторіч підкреслити безсмертя й універсальність мистецтва.

Виставку, що відбувалась 3-5 жовтня, відкрив президент СКВУ адв. Петро Саварин дуже цікавим словом, цілком співзвучним із темою виставки. Шановний доповідач висловив думку, що мистецький твір—це вияв духовости мистця. Але мистець, поруч своєї універсальности, є завжди дитиною своєї епохи й свого народу. Так що кожен мистецький твір є надбанням цілого народу, в якому увіковічнена частинка духовости даного народу. Церква, наука й мистецтво,—це ті чинники, що на них держиться народ. Доповідач висловив також жаль, що наш народ на батьківщині не має творчої свободи, бо справжнє мистецтво може процвітати тільки на свободі. Він закінчив своє слово признанням для п-і Соні за влаштування виставки.

Після доповіді гості, яких зібралося на відкритті понад 70 осіб, оглядали картини й гуторили за перекускою.

Всіх виставлених картин було понад 60 і кожен із „Майстрів" був заступлений рядом картин, що репрезентували його стиль і техніку. Володимир Баляс був заступленийількома ліноритами, із яких кожний вражає детальністю виконання й експресивністю.

Із мистецької спадщини Олекси Грищенка, маляра світової слави, було виставлено кілька олійних картин та кілька акварель. Його акварелі, витримані в ясних відтінках сірої і синьої барви, не виражають, а радше суґерують тему. Контрастом до акварель являються Грищенкові олії, у яких домінують темні, глибокі відтінки синьої й сивої барви, що знаменито віддають суворість приморських, скелястих пейзажів.

Маестро Яків Гніздовський, що зовсім надавно перейшов у безсмертя, був заступлений аж чотирнадцятьма творами. Цікаво було побачити поміж його загально відомими дереворитами кілька кольорових картин, виконаних олією та акриликом.

Василь Кричевський, старший, був заступлений рядом краєвидів з України, олій та акварель в ясних погідних барвах.

Із спадщини Василя Кричевського, молодшого, були виставлені краєвиди українські та американські, виконані ґвашем.

Його брата Миколу Кричевського репрезентувало кілька імпресіоністичних акварель з урбаністичної тематики.

Микола Неділко був заступлений найбільшим числом картин із-поміж усіх виставлених мистців. Його олії—квіти, пейзажі й натюрморти нагадують глибокими барвами та рівномірним насвітленням таких малярів-постімпресіоністів як Ґоґен і Сезан.

Василь Курилик, славний канадсько-український мистець-примітивіст, був заступлений єдиною невеличкою, але дуже типовою для нього картиною.

Дві картини репрезентували Софію Зарицьку: один рисунок і одна монотипія, техніка, що їй присвячувалась мисткиня.

Загальне враження із виставки було дуже позитивне. Дай Боже п-і Соні влаштувати якнайбільше таких мистецьких пирів і невдовзі обходити золотий, а трохи згодом—діямантовий ювілей своєї культурницької праці.

Оксана Роздольська

В НЮ ДЕЛІ, ІНДІЯ, закінчився політичний процес над шістьма особами заанґажованими у шпигунстві. П'ятьом особам прокуратура закинула шпигунство в користь З'єднаних Стейтів Америки. Вони нібито мали передавати для зв'язкового Сі-Ай-Ей засекречені інформації про військові інсталяції, переговори уряду про закуп зброї в СССР, розташування військових інсталяцій, зокрема ракетних гнізд, портів з воєнними кораблями тощо. Процес відбувався за закритими дверима з огляду на засекречені справи, які мусіли бути видвигнені перед судом. Деякі „шпигуни" працювали в урядових установах.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Сальвадор Г. Лаврель запропонував перевести всенародний референдум у справі функціональности уряду президента Коразон Акіно. На його думку, народ, який допоміг перевести політичні зміни у Філіппінах і позбутися президента-диктатора Фердінанда Маркоса, має право сказати тепер своє слово. Заяву віцепрезидента Лавреля розглядають у політичних колах, як початок урядової кризи, яку зручно можуть використати прихильники Маркоса, які домагаються ліквідації комуністичної партизанки і заборони діяльности комуністичної партії взагалі.

Дівочий хор з Торонто виступить у Філядельфії

Філядельфія. (КОНЛПУ). У неділю, 30-го листопада ц.р. о год. 3-ій по полудні в залі Академії св. Василія Великого, при 711 Факс Чейс ровд, відбудеться концерт дівочого хору „Веснівка" з Торонто, Канада.

Концерт, який присвячений 10-ій річниці створення Української Гельсінкської Групи, влаштовує і спонзорує Комітет Оборони Національних і Людських Прав України.

Відбудеться відзначення Дж. Паланса в УІА

Ню Йорк. — Український Інститут Америки щиро запрошує громадян взяти участь у відзначенні Українця Року 1987, Джека Паланса, актора Бродвею, фільмів та телевізії, яке відбудеться в неділю, 16-го листопада ц.р., тут в Плаза готелі, при 59-ій вул. і 5-ій аве. Початок о год. 12:30 по полудні, а обід о год. 1:30 по полудні.

Після бенкету відбудеться „опен гавз" в Інституті. Даток: 100 дол. від особи, 150 дол. від пари. За дальшими інформаціями слід звертатися на число тел.: (212) 288-8660.

В Огайо кандидує Ґері Сугадольник

Клівленд. — В Огайо із 19-го дистрикту кандидує до Палати Репрезентантів стейтовий сенатор Ґері С. Сугадольник, який є словінського походження. Він кандидує від Республіканської партії і має підтримку президента Роналда Реґена і майора Клівленду Джорджа Войновіча.

Будучи слов'янського роду, Ґ. Сугадольник особливо зацікавлений етнічними проблемами і обіцює етнічним групам підтримку.

У своїй дотеперішній політичній кар'єрі Ґ. Сугадольник провадив кампанію для зменшення на 90% стейтових податків і ще ніколи не голосував за підвищенням податків. Він також уважає, що ЗСА повинні гостріше виступати проти комунізму і вимагати свободи для всіх поневолених комунізмом народів.

14-ий Баль української преси...

(Закінчення зі стор. 1)

кандидатки на кралю української преси в числі 14 дівчат із своїми „ескортами", де їх підготовляла до виступу перед публікою відома прима-балерина і хореограф Рома Прийма-Богачевська, а відтак жюрі зложене з Івана Гиняньского, президента Віннер компанії, Мішел Метрінко-Роллінс, колишньої „Міс Америка" а тепер адвоката, Зенона Онишкевича, мистця-маляра, і Теодора Романкова, посадника міста Берклі Гайтс, Н. Дж., перевело розмову із кожною кандидаткою, щоб оцінити її знання української преси, українських проблем і української мови.

Ще перед 7-ою годиною вечора зібралася численно добірна публіка на перекуску і коктейлі у привітних залях Рамада Готелю. Опісля всі гості старшого віку у числі понад 250 виповнили вщерть столи бальової залі, прикрашені прегарними квітами на вечер'ю, до якої приграває струнна оркестра Кауріга. Молодь дальше забавлялась в коктейлевій залі під звуки іншої оркестри, а по вечері прийшла на велику залю.

Баль відкрила привітанням гостей голова Спілки Українських Журналістів Америки ред. Ольга Кузьмович і представила майстра церемонії Степана Біду, заступника президента компанії, Юнітраст у Філядельфії. Він попросив до слова мгр Дору Рак, яка на 14-му Балі української преси заступала голову Фінансової комісії СФУЖО Марію Харину, організатора балів. У своєму довшому слові мгр Рак пояснила значення видання журналу „Українка в Світі", на користь якого саме ці балі відбуваються, і привітала присутніх від Фінансової комісії СФУЖО, зокрема від її голови, перешкодженої родинними справами, М. Харини, як також від Окружної Ради СУА, на терені якої баль відбувався, та Стейтової ради етнічних справ.

В кінці ред. О. Кузьмович передала в імені організаційного комітету балю чека на 1,000 дол. на руки мгр Д. Рак з призначенням на пресфонд „Українки в Світі" і подякувала при тому усім членам цього комітету за їхню працю у підготові та переведенні балю.

Усміхнена і укоронована вінком з квітів Ляриса Драган. Біля неї (справа) минулорічна краля Галина Кохно і княжні Таня Осадчук і Ася Баб'юк.

Галина Кохно виголошує своє прощальне слово. Зліва: минулорічна княжна Христина Стеранка, репрезентантка українського самвидаву Ганя Клим, репрезентантка „Веселки" Мотря Томич, а дальше Надя Бак-Бойчук („Українка в Світі") і Віра Войтович („Пластовий Шлях").

Після вечері, в часі якої публіка танцювала при звуках приємної оркестри, прийшло до довго очікуваного моменту — викликання перед присутніх всіх кандидаток на кралю вразі з їхніми ескортами. Майстер церемоній С. Біда представив жюрі балю, а відтак першою викликав репрезентантку підпільної української преси, якою була „Міс Союзівка" на 1987 рік Ганя Клим, одягнена в прегарний народний стрій із вінком на голові.

Одна за одною входили на залю молоді вродливі дівчата зі своїми не менше вродливими „ескортами": Ася Баб'юк („Кооперативна Думка"), Надя Бак-Бойчук („Українка в Світі"), Ореста Білоус („Наше Життя"), Віра Войтович („Пластовий Шлях") Ляриса Драган („Шлях"), Ліда Думич („Віра"), Зіна Козак („Лис Микита"), Катря Кожевьовська („Америка"), Катруся Леонард („Юнак"), Дарка Лещук („Бандура"), Оленка Матківська („Лікарський Вісник"), Таня Осадчук („Свобода"), Ліда Савчак („Наш Спорт"). Дитячий місячник „Веселку" репрезентувала з великим чаром 13-літня Мотря Томич з Флінт, Миш. Останніми увійшли на залю княжна із 13-го Балю преси Христя Стеранка і краля того ж балю Христина Кохно, яка виголосила своє зворушливе прощальне слово, дякуючи організаторам балів преси за привілей, який вона мала.

У повній тиші публіки, в якій здається відчувалося биття сердець молодих контестанток С. Біда проголосив вислід праці жюрі, а його члени вручили обидвом „княжним" і кралі призначені для них грошові стипендії.

Кралею балю вибрано Ларису Драган („Шлях"), першою княжною Таню Осадчук, („Свобода"), а другою княжною Асю Баб'юк („Кооперативна Думка"). Обидві княжні одержали стипендії по 250 дол. а краля 500 дол. Усі кандидатки вибрали зпоміж себе Ліду Думич, репрезентантку місячника „Віра", як найбільше товариську, і її вручено китицю квітів.

Слід відмітити, що Л. Драган є членкою Пластового Відділу УНСоюзу ч. 450, активною у пластовому і студентському житті.

Гості тепло оплескували вибраних, але з признанням вітали таки всіх кандидаток, з яких кожна своєю поставою і презентацією заслуговувала на вирізнення.

Відтак всі кандидатки дістали ще завдання розпродажу квітів та льосів на картину, мистця-маляра Зенона Онишкевича, відбитка якої прикрашувала запрошення.

Крім запрошення, кожний з учасників балю отримав книжечку, прикрашену традиційним рисунком Едварда Козака з усіми інформаціями про баль преси, його організаторів — Фінансову комісію СФУЖО, Фундацію ім. Мазепи і Спілку Українських Журналістів Америки, списком організаційного комітету, жюрі та знимками усіх кандидаток на кралю з основними даними про них та іменами їхніх ескортів, і рядом привітань від численних українських установ та підприємств. У самій середині книжечки терновий вінок і відповідний напис пригадував усім жертви катастрофи у Чорнобилі.

Довго у ніч забавлялася численна публіка, серед якої було вийнятково велике число молодих професіоналістів та студентів у приміщеннях Рамада Готелю під гостинним і дбайливим оком його управителя, молодого українського підприємця Ореста Федаша, який вложив багато зусилля, щоб всі учасники балю добре себе почували, помимо того, що несподівано велике число гостей виповнило вщерть призначені на баль залі.

В Олбані...

(Закінчення зі стор. 1)

Таким чином поява третього тому завершила інтенсивні зусилля групи українських активістів при видатній допомозі деяких членів законодатної палати (асамблеї) і при великій підтримці української громади та деяких установ, головно фінансової допомоги Українського Народного Союзу.

Автором і збирачем матеріялів української частини третього тому є Володимир Лтинський, учитель середньої школи в Трой, Н.Й. Він є теж разом із Джо Ен Ларсон, учителькою в школі в Валаті, Н.Й., співавтором третього тому. До комітету, що складався з осіб, які допомагали і робили огляд книжки, входили: д-р Юрій Даревич, Ала Герець, інж. Михайло Герець, д-р Тарас Гунчак, д-р Всеволод Ісаїв, д-р Джеймс Е. Мейс, Валентина Макогон, д-р Володимир Петришин, Мері Скенлон, Авра Слюсарчук, д-р Юрій Слюсарчук, д-р Роман Трач і д-р Богдан Витвицький, якого книжка „Інший Голокост" стала підставовим матеріялом для включення інформацій про жертви німецького терору серед українців, поляків, циганів та інших груп у другий том підручника, який в цілості є присвячений жидівському голокостові.

У зустрічі взяли участь з американського світу, члени стейтової легіслятури: Віллям Й. Ларкін, мол., великий приятель українців, та Ричард Коннерс, які багато допомогли у виданні книжки. Мері Лю Кюров репрезентувала Т.Ф. Баррагу, внескодавця чорнобильської резолюції в стейтовій легіслятурі, Айлін Фіннеман репрезентувала Е.Н. Віталіано, а Стефані Валголдер репрезентувала В.Б. Гойта.

З департаменту освіти були присутні: голова бюра соціяльних студій д-р Доналд Брего, директор опрацювання нових програм навчання Едвард Т. Лейлор; відповідальний за підготову видань про голокост-геноцид д-р Джордж Грегорі, працівники департаменту Мері Енн Алмерсен, д-р Енн Ламкінс, Керолун Геркенгем, головний автор третього тому Володимир Літинський та співавтор Джо Енн Ларсон

Група учасників зустрічі (зліва): д-р О. Волянський, д-р Р. Барановський, д-р І. Флис, У. Дячук, В. Ларкін, о. М. Харина, М. Герець, Д. Якубович і В. Сохан.

з мужем.

Були присутні також представники етнічних груп, польську репрезентували: д-р Едмунд Сулковскі з дружиною і Тереса Бунк, мадярську проф. Сандор Балог з дружиною і литовську В. Авіза, як рівнож прибули на зустріч адвокат М. Гоблок, який репрезентував українську громаду перед стейтовими властями зі своїми асистентами Памелею МекМагон та Гелен Кер.

З української спільноти взяли участь: д-р Іван Флис, мгр Уляна Дячук і Володимир Сохан, які репрезентували УНС, д-р Богдан Витвицький, інж. Михайло Герець з дружиною Алою, Микола Плавюк, о. Т. Гуманицький парох церкви св. Николая у Вотервліті, о. Михайло Харина, парох церкви св. Трійці у Кергонксоні, голова Округи СУА в Олбані, Т. Кушнір з мужем, д-р А. Якубович з дружиною Дарією, яка вміло провадила програмою вечора, д-р Мира Рубич-Бояр, інж. М. Свідерський та багато громадян з околиці Олбані.

На зустріч прибули також з дальших місцевостей з Баффало Леонід Царик, голови відділу УАКРади в Баффало, подружжя Дорошаки та Ірена Лаврівська, а з Кергонксону д-р Олег Волянський, Володимир Квас, Данило Слободян з дружиною та з Рочестеру: Христина Гошовська, Валентина Макогон, Марта Шмігель. Усіх разом взяли участь приблизно 120 осіб.

Після смачної перекуски зустріч відкрила Д. Якубович, привітала усіх присутніх та поінформувала про ціль зустрічі. З короткими промовами вступили: асамблімен В. Ларкін, секретарка Марі Лу Кюров у заступстві асамблімена Барраги та д-р І. Флис, який подякував організаторам зустрічі і комітетові за вложену працю при виданні цієї важливої публікації.

Слід підкреслити, що В. Ларкін у своєму слові заявив, що є вдоволений з появи книжки, але це перший крок, бо тепер треба подбати, щоб і цей том, як рівнож два попередні, були включені, як обов'язковий предмет навчання в школах і він постарається зробити все, що буде у його спроможностях, щоб це осягнути.

Літературна...

(Закінчення зі стор. 2)

знають чужі мови, та ще, Богу дякувати, пам'ятають свою. Це їх завдання донести голоси наших дисидентів і оборонців прав людини до чужинців. А Стусове ім'я вже дещо відоме на Заході. Він же дістав нагороду на Міжнародному фестивалі поезії у Роттердамі у 1982 році.